

Praktikum pozorovania

Psychologický výskum

Pozorovanie vo výskume

- málokedy funguje samostatne, častejšie nájdete pozorovanie ako doplnkovú metódu k rozhovorom, dotazníkom alebo výkonnostným testom
- nehodí sa na každú tému, ale zas môže byť použité tam, kde nie je napríklad možné manipulovať s nezávislou premennou ako v klasickom experimente
  - prírodné katastrofy a nehody
  - etické obmedzenia (deti, klinické skupiny,...)

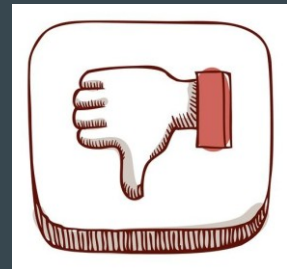

Výhody pozorovania vo výskume

- berie do úvahy **prostredie a jeho interakciu** s človekom
- je možné zovšeobecňovanie na podobné podmienky (aplikovaný výskum reálnych problémov)
- použiteľné na **overovanie internej validity** laboratorne získaných poznatkov
- komplexnosť a multivariačná analýza (pozorujeme viac dejov a môžeme zahrnúť väčšie množstvo premenných, ktoré následne môžeme korelovať medzi sebou)
- časová postupnosť a procesuálna stránka dejov
- môžeme pozorovať **kvantitatívne aj kvalitatívne zmeny**
- pozorovanie prináša **širší repertoár rozličných druhov správania** ako by sme mohli zisťovať napríklad prostredníctvom dotazníkov
- môžeme pozorovať správanie aj **v situáciách, ktoré sú z etického hľadiska experimentálne nedostupné** (katastrofy, nehody, násilie,...)
- bez skreslenia údajov v dôsledku reaktivity participanta - pokiaľ si výskum a pozorovanie neuvedomuje

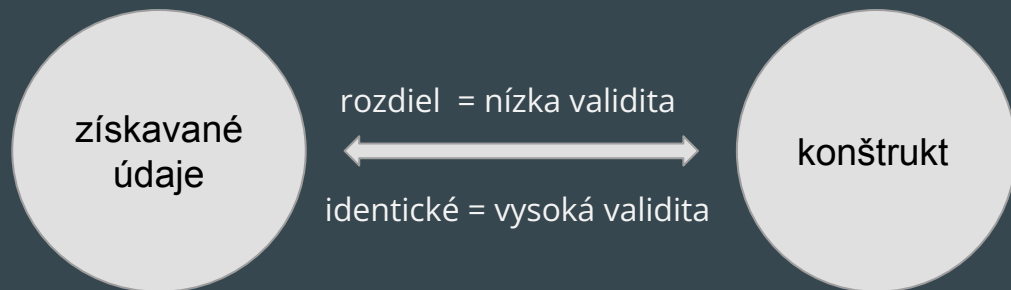
Limity pozorovania vo výskume

- nevhodná **definícia pojmov** (keď pozorované prejavy správania nezodpovedajú kategorickej premennej, ktorú chceme sledovať, napríklad, keď chceme pozorovať interakciu medzi matkou a dieťaťom v rámci teórie attachmentu a v rámci pozorovania zaznamenávame, hru dieťaťa s otcom, čo nám o attachmente medzi matkou a dieťaťom nič moc nepovie)
- **limity na strane pozorovateľa** (pozornosť, bias, predsudky, subjektivita...)
- **časová náročnosť** prípravy a vyhodnocovania získaných dát
- náročné na **ľudské zdroje** (viac pozorovateľov) a ich prípravu (súhlas medzi pozorovateľmi neznamená automaticky súhlas medzi rôznymi skupinami pozorovateľov)
- z podstaty pozorovania je výskum **zaťažený väčšou subjektivitou ako iné metodologické prístupy**

Validita

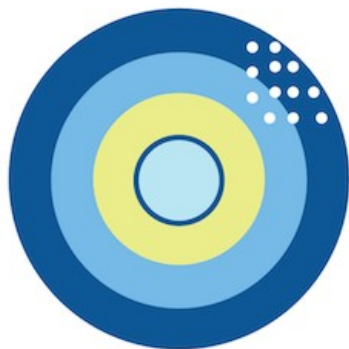
Spája sa s otázkou, či získavané údaje z pozorovania zodpovedajú pojmom alebo konštruktom, ktoré boli cieľom pozorovania, respektíve, či získavame informácie o tých javoch, o ktorých predpokladám.

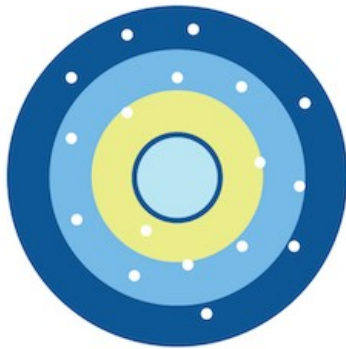
Reliabilita

Vyjadruje relatívnu neprítomnosť chýb pri meraní.

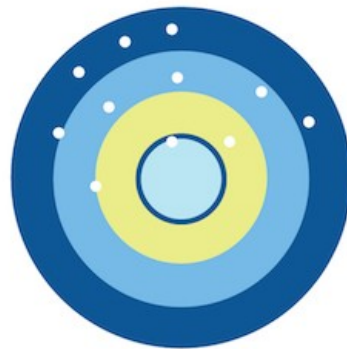
Pri použití testov, reliabilita znamená, že pri opakovanom použití daného testu u jednej osoby dostaneme podobné výsledky, čím odkazuje na spoľahlivosť testu. (vzťahuje sa na “testovanie testu”)

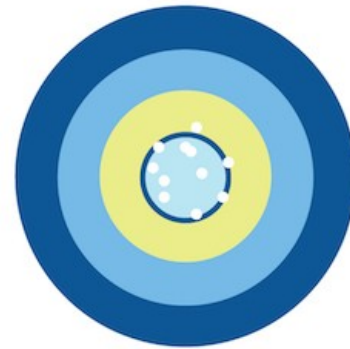
*Reliable
Not Valid*

*Valid
Not Reliable*

*Neither Reliable
Nor Valid*

*Both Reliable
& Valid*

- Pozorovanie má **vysokú ekologickú validitu**, čo znamená, že jeho závery sú dobre aplikovateľné na reálny život, keďže pozorovanie sa často odohráva v bežných podmienkach. Ekologická validita je pri iných typoch výzkumu obvykle nízka.
- Pri iných **typoch validity** je pozorovanie sporné, lebo pozorovateľ nevie zaručiť, že to, čo pozoruje, je skutočne prejav cieľového rysu alebo napríklad reaktivity pozorovanej osoby.

- **Reliabilita jedného pozorovateľa je nízka**
- Reliabilita sa zvyšuje zhodou posudzovateľov

Pozorovanie a výskum v psychológii

- praktické využitie poznatkov v praxi
- prirodzené a terénne výskumy
- overovanie výsledkov laboratórnych výsledkoch v prirodzených podmienkach

- sociálna psychológia - psychológia davu, kultúrne normy, ...
- psychológia práce - firemná kultúra, skupinové role,...
- vývojová psychológia - socializácia detí, attachment, detská hra, vývoj reči,...
- klinická psychológia - vývoj diagnostických materiálov, hodnotenie intervencie,...
- terapia - hodnotenie intervencie v praxi,...

- koho by zaujímal viac kvalitatívny výskum s použitím pozorovania, odporúčam [článok](#)

A man in a black jacket and cap is interviewing a man in a suit. The man in the suit is holding a small object, possibly a pen or a small device. The background shows a glass door or window.

ANKETA

**DĚLAJÍ ŠATY
ČLOVĚKA?**

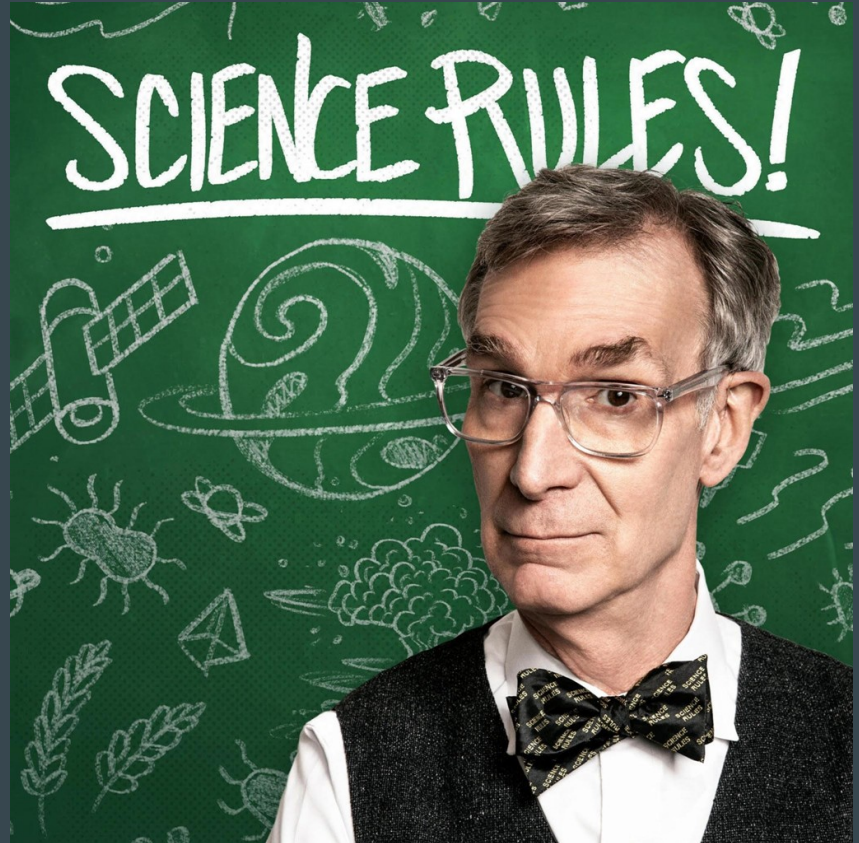
“Sociálne experimenty”

Zaujímavé, dobrý nápad a spravené na našej populácií, takže prečo moje úvodzovky...

- Experiment je manipulovanie nezávislou premennou (oblečenie) a zisťovanie, aký bude mať vplyv na závislú premennú (požičanie mobilu)
- Za kontroly intervenujúcej premennej (ďalších premenných, ktoré môžu vstúpiť do procesu a ovplyvňovať závislú premennú - vek, pohlavie, miesto, opýtaní ľudia,...)
- Výskum na reprezentatívnej vzorke pre vybranú populáciu
- Zaistenie replikovateľnosti výskumu (unifikované podmienky pre všetkých pýtaných v rámci výskumu, okrem nezávislej premennej)

Experiment samozrejme nie je jediná metóda výskumu...

Podobné sociálne výskumy sú užitočné, pretože upozorňujú na podstatné otázky spoločnosti, ale snažila som sa Vás upozorniť na to, že v rámci stálej snahy prezentovať psychológiu ako vedeckú disciplínu, je potrebné pozeráť na takéto výsledky kriticky, nakoľko nespĺňajú kritéria vedeckého výskumu.

Vaša úloha na tento týždeň: Popis výskumu s pozorovaním

- čo budeme skúmať?
- na akú populáciu sa sústredíme?
- akú veľkú pozorovanú vzorku chceme?
- aké zastúpenie pozorovanej vzorky chceme? (vek, pohlavie, vzdelanie,...)
- v akom prostredí alebo v akej situácii bude pozorovanie prebiehať?
- aké formy, znaky a prejavy správania budeme sledovať?
- v akom čase budeme pozorovať?
- aký spôsob zaznamenávania zvolíme?
- koľko bude pozorovateľov?

- pri pozorovaní v prirodzených podmienkach, manipulácia nezávislej premennej neprebíha do takej miery ako pri experimente, v súčasnosti sa pripúšťa mierna modifikácia na vyvolanie určitého správania, ale nesmie narúšať prostredie a dej
- musíme zhodnotiť, aké nároky kladieme na pozorovateľa (pozornosť, rozhodovanie,...)
- princíp selekcie - správanie, činnosť a prostredie sú zložité javy a nie je ich možné vyčerpávajúco zaznamenať
- reaktivita pozorovaných osôb
- ako vyhodnotíme zhodu medzi pozorovateľmi?
- zhoda v skupine pozorovateľov neznamená zhodu medzi rôznymi skupinami pozorovateľov

Znovu, na základe odovzdania krátkeho popisu Vami vymysleného výskumu s pozorovaním dostanete zapísanú účasť na hodine.

Stačí krátka odpoveď na otázky zo slidu 12.

Úlohu odovzdajte prosím do polnoci 8.5.

Zdroje obrázkov

<https://www.healthysimulation.com/wp-content/uploads/2018/09/healthcare-simulation-research-Validity-and-Reliability-1.jpg>

https://cdn4.iconfinder.com/data/icons/universal-icons/120/vector_288_02-512.png

<https://cdn2.iconfinder.com/data/icons/web-and-apps-interface/32/Cancel-512.png>

<https://www.omnycontent.com/d/playlist/aaea4e69-af51-495e-afc9-a9760146922b/09524ad3-9a20-4a7a-9316-aadc0009ee0c/d93e7b31-7ec4-454e-b940-aadc0009ee15/image.jpg?t=1570149371&size=Large>

<https://sereviso.com/wp-content/uploads/2018/07/planning.jpg>

https://img.pngio.com/dont-forget-png-free-dont-forgetpng-transparent-images-10563-don-t-forget-png-300_302.png

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745->

[WN318BHAB7JQHTYNYVKQ/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGEFQpeO846e0mCuh16vviJ7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlalelJMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UYxSaJnvAXDqwUF-WkrJtqCdNwgnQGGKDOUFxMvUq3I-ag8I5G1F2CEPJqPrIx6SHQ/image-asset.jpeg?format=500w](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745-WN318BHAB7JQHTYNYVKQ/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGEFQpeO846e0mCuh16vviJ7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlalelJMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UYxSaJnvAXDqwUF-WkrJtqCdNwgnQGGKDOUFxMvUq3I-ag8I5G1F2CEPJqPrIx6SHQ/image-asset.jpeg?format=500w)

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728->

[PN8US61CGPAYN9COWONH/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGjVv_2Zs6tY0EgkJ28p_1Z7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlalelJMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UcQslcRztRwcyT8eYQ7EBVsfB5VB3Uk2zFBf7R1tACWSIRBDXLxCO90FobHP-DnUkw/image-asset.jpeg?format=500w](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728-PN8US61CGPAYN9COWONH/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGjVv_2Zs6tY0EgkJ28p_1Z7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlalelJMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UcQslcRztRwcyT8eYQ7EBVsfB5VB3Uk2zFBf7R1tACWSIRBDXLxCO90FobHP-DnUkw/image-asset.jpeg?format=500w)

<https://mememagnetic.files.wordpress.com/2012/02/im-watching-you-meme.gif>

<https://www.marketing91.com/wp-content/uploads/2020/02/Observation-Method.jpg>